

Kapitel 5: Helleruplund Kirke – opførelse, indvielse og senere tilføjelser (1954-)

I 1942 blev de første tegninger til en kirke på Bernstorffsvej 73 udført af arkitekt V. Hvalsøe. De viste en kirke sammenbygget med sit menighedshus. Kirken placeret nordligst, menighedshusfløjen sydligst og med et tårn endnu mere sydligt. Indgang fra Bernstorffsvej. Kirken ville blive 38 meter lang og kirkerummet 10 meter bredt – tårnet 35 meter højt. Der ville blive plads til 450 siddende i kirkeskibet. Menighedshuset skulle være i 3 etager – kælder, stue og 1. sal – med festsal samt menighedssal i stueetagen og menighedslokaler på 1. sal. Festsalen ville med jalouisidøre kunne åbnes ind i kirkerummet og give plads til 250 flere ved gudstjenester. Endnu mere sydligt, men adskilt fra tårnet, regnede man med at bygge et separat lighus, der også skulle have indgang fra Bernstorffsvej. Den skitserede kirke blev aldrig til noget – tiden under Besættelsen og årene lige efter umuliggjorde byggeri af en ny stor kirke. Alt hvad der hed byggematerialer og bygningshåndværkere skulle bruges til at opføre nye boliger. Derfor besluttedes i stedet at opføre den midlertidige barakkirke i 1949 af genbrugsmaterialer fra kirkebarakken i Knivholt-lejren.

Følgen måtte så blive, at tegninger til en endelig kirke måtte undergå visse forandringer, nu hvor barakkirken til sin tid skulle bruges som i det mindste midlertidigt menighedshus. Arkitekt Hvalsøe fik nu til opgave at tegne en korskirke, hvor tårnet i forhold til den første skitse flyttedes over på selve kirkebygningen. Arkitekten gik i gang i 1952 og de ændrede arkitekttegninger indsendtes i foråret 1953 via provstiet til ministeriet med anmodning om godkendelse – og blev godkendt.

Ved udgangen af 1953 var der indsamlet ca. ½ million kr. foruden den godt ¼ million kr., som man allerede havde anvendt til barakkirken. Nu ansøgte Kirkekomiteen om statstilskud og fik med besvær i 1954 bevilget 325.000 kr. svarende til ca. ¼ af byggesummen og samtidig Boligministeriets materialebevilling. Forudsætningen for statstilskud var at arbejdet gennemførtes som vinterarbejde. Kirken placeredes på kirkegrunden øst for barakkirken ud mod Bernstorffsvej med hovedindgang fra denne – hvor barakkirken jo havde indgang fra Sehestedsvej. Forår 1955 fik man økonomisk tilsagn fra Gentofte Kommune på 100.000 kr. Byggeriet skulle ledes af arkitekt Hvalsøe og i hovedsagen udføres af lokale håndværkere. 11. juni 1955 nedlagde man grundsten og i løbet af efteråret 1955 og foråret 1956 rejste kirken sig. Indvielsesdagen 2. december 1956 blev en festdag for Helleruplund Menighed. Efter 16 års forløb havde man nået sit

mål. Kirkekomiteen kunne overdrage den nye kirke til Menighedsrådet. Komiteens formand, sognepræst Nørup-Nielsen, udtrykte, at det var ham en glæde at kunne fremhæve, at kirkekomiteen havde sørget for alt og lagt alt til rette på bedste måde, så der var et solidt fundament for menighedsrådet at arbejde videre på.

Forinden nåede man at udarbejde en nødplan i foråret 1955, hvis det ikke skulle lykkes at opnå tilskud fra Gentofte Kommune eller hvis man ikke selv skulle komme i mål med de frivilligt indsamlede midler. Man besluttede i så fald at kunne opføre kirken uden tårn og uden søndre korsarm i første omgang, samt at genanvende prædikestol, alter og stolene fra barakkirken, at afsætte sakristiet uden at indrette det, at begynde med et mindre orgel og endelig at gå over til en billigere varmforsyning – f.eks. ved radiatorer – i stedet for den projekterede gulvvarme. Man spekulerede også i et langfristet lån til ikke mindst et nyt orgel.

Kirkebyggeriet startes

Byggetilladelsen udstedtes 17. august 1954. Noget af det første, man gjorde var at fremstille en kopi af den kommende kirke i pap, som kirkeværgen håbede at kunne finde en permanent plads til i kirken – den overlevede i mange år ved dåbsværelset. Klokkestablen flyttedes i maj ud mod Sehestedsvej for at give plads for den kommende kirke. I oktober 1954 begyndtes nedrivning af barakkirkens menighedssal. Det var blevet nødvendigt på grund af kommunens krav om tilbagerykning af kirken fra Bernstorffsvej. Kirkeministeriet godkendte, at et overskud i kirkekassen anvendtes til denne nedrivning. I november startede udgravningerne efter gentagne omhyggelige prøveboringer for at sikre fornøden fast bund - stræbebillerne skulle nogle steder ned i 3½ meters dybde. Fundamentstøbning påbegyndtes 6. december 1954 og kunne ved hjælp af varmetilførsel fra barakkirken fortsættes til slut januar. En streng vinter gjorde, at arbejdet måtte ligge stille til slut marts. Der var grundstensnedlæggelse 11. juni 1955 og rejsegilde 15. oktober 1955. Håndværkerne mente, da man gjorde status ved årsskiftet 1955/56, at kirken kunne stå færdig til indvielse 1. søndag i advent 1956 – og det holdt. De udvendige arbejder med at færdigstøbe spiret og med nedfugning af murværket var begge afhængig af vejrliget. Men under alle omstændigheder ville kirken udvendig være færdig i april-maj 1956. I det indre kunne der opvarmes fra det nyinstallerede oliefyr – her arbejdede man på at opmure hvælvinger. Til dette arbejde var indkaldt 2 af de murere, der i sin tid var med til at mure Grundtvigskirkens hvælvinger – de oplærte nu

flere af de på kirken arbejdende murere. Da hvælvingerne var færdige kunne vinduerne indsættes, og når kirken indvendig var hvidkalket – det blev så kort efter besluttet ikke at kalke, men bevare de rå gule mursten – ville turen komme til orgel, bænke, alter, prædikestol, døbefont samt belysning.

Spiret på tårnet blev sat op 28. februar 1956 – på det tidspunkt var hvælvingerne muret og fuget færdig i koret og søndre korsarm, og man var over halvvejs i midterskibet. Man havde garderet sig og købt kobberet til spiret i god tid og derved sparet 35%. Året før havde Nørup-Nielsen rettet henvendelse til 1.700 tidligere konfirmander om at hjælpe til med at samle penge ind til kobberet til tårnets belægning – det gav ca. 20.000 kr. I april 1956 blev vinduerne indsat og varmeledninger indstøbt i gulvet. I foråret forsinkedes murerarbejdet ca. 1 måned p.g.a. strejke. 11. juni 1956 – 1-årsdagen for grundstensnedlæggelsen – var kirken så godt som færdig. Man havde som det sidste set sig nødsaget til at forsyne sidedørene med automatiske lukkemekanismer for at undgå træk og støj. Nu resterede brolægning mellem kirke og menighedshus som et påtrængende problem, et hegn langs sydskellet samt cykelstativer. Det var en stor glæde og lettelse, da provsten gav tilsagn om, at der kunne ydes tilskud/betaling af udgifterne til disse sidste øjeblikksproblemer.

Film om byggeriet

Der blev undervejs optaget en film, der fulgte kirkebyggeriet. Filmen vistes første gang torsdag 13. september 1956 kl. 20 og gengav grundstensnedlæggelsen med ankomst af de indbudte gæster, kirkeværge Schiønnemann, der oplæser grundstensdokumentet, og Holger Møller, der lyser velsignelsen. Dernæst rejsegildet med taler af arkitekt, bygherre Povl Kornerup og murerformand Villy Larsen. Filmen slutter med, at kirkespiret frilægges 20. maj 1956.

Beskyttelsesrum

Der var forhandlet med naboejendommene "Svejgården" og "Kildegården" om beskyttelsesrum til afløsning af tidligere bunkers. Det ordnedes, så kirkens kælder kunne komme til at fungere som beskyttelsesrum og derfor skulle have cementgulv – naboejendommene betalte efter aftale hver 2.000 kr. som deres bidrag. Parterne enedes også om, at der skulle opføres en sydmur mellem kirke og nabogrunde – eller et solidt raftehegn, - og her medfinansierede naboerne 1.150 kr. En sydmur ville koste 250 kr. per meter – et raftehegn 45 kr. per meter. I første omgang blev det et raftehegn, der først i

1980'erne blev erstattet af en mur.

Grundstensnedlæggelsen 11. juni 1955

Lørdag 11. juni 1955 – efter næsten 15 års arbejde med kirkesagen, - var man nået så vidt, at man kunne foretage grundstensnedlæggelsen til den endelige kirke. Højtideligheden begyndte på byggepladsen kl. 15 og foruden de indbudte havde ca. 400 mennesker fra sogn og menighed samlet sig. Pastor Nørup-Nielsen bød velkommen og efter salmen "På Jerusalem det ny" talte biskop, dr. theol. H. Fuglsang-Damgaard over 1. Kor, 3, 11 "Ingen kan lægge anden grundvold end den, der er lagt, nemlig Jesus Kristus". Efter biskoppen læste kirkeværge, skibsreder G. Schiønnemann, teksten på grundstensdokumentet op, der herefter nedlagdes i en cylinder i kirkens mur. Tre grundsten blev muret i Faderens, Sønnens og Helligåndens navn.

Den første murede kirkeminister, fru Bodil Koch med ordene "Snart vil der på dette sted rejse sig et hus gjort af menneskehænder. Det vil blive indviet til gudstjeneste og afsondret fra dagens praktiske gøremål. Vi trænger til huse i vort land, som mennesker kan bruge til boliger, til skoler, til hospitaler. Vi trænger hårdt dertil og må arbejde på, at så mange som muligt bygges snarest muligt. Men nødigt skulle det gå sådan i Danmark, at kirker ikke rejste sig side om side med menneskeboliger, institutioner og fabrikker. For mennesker lever ikke af brød alene, men af hvert ord, der udgår af Guds mund. Og kirkehuset er den ydre ramme om Guds ord. I håb om, at den nye Helleruplund kirke må blive et sandt faderhus, hvortil mennesker kan søge i sorg og glæde, i hverdag og helligdag, og at den må blive et sandt Gudshus, hvor evangeliets ord lyder rent og purt, nedlægger jeg i Faderens navn den første sten".

Den næste sten murede kirkekomiteens formand, pastor Viggo Nørup-Nielsen med ordene "Når jeg i dag på denne mærkedag i Helleruplund kirkesags historie nedlægger den anden sten i Sønnens navn, skal det være med en bøn om, at denne og kommende slægter i dette kirkehus må møde den korsfæstede og opstandne Frelser i ordet og de hellige sakramenter - møde ham som den levende Herre og Frelser til fred og håb og i ham møde kaldet til tjeneste for Guds rige ude i livet. Med denne bøn nedlægger jeg den anden sten i Sønnens navn".

Den tredje sten blev muret af menighedsrådets formand, professor Hother Paludan, med ordene "På Helleruplund menigheds vegne nedlægger jeg den tredje sten i Helligåndens

navn med bøn om, at Helligånden for den slægt, som er nu, og for de slægter, der kommer, må lyse op og rense ud, så der altid på dette sted af Guds nåde og til Guds ære må være en takkende, lovsyngende og missionerende menighed. Du, den nye verdens skaber, vis på os, hvad Du formår, kæmp, så verdens fyrste taber, vind, så Jesu ord består. Byg dit tempel i vort bryst, fyld Guds hus med himmellyst”.

Efter grundstensnedlæggelsen afslørede en af sognets unge, frk. Bjørg Jacobsen en smuk sten i kirkens korparti – den bærer indskriften ”Dig Gud til ære”, - og med Fadervor og velsignelsen sluttede højtideligheden på byggepladsen.

Ved den efterfølgende festlige sammenkomst med kaffebord i den endnu eksisterende barakkirkes indre – der var solgt billetter á 2 kr. til det maximale deltagerantal på 225, - lød hjertelige lykønskninger til Helleruplund menighed fra bl.a. kirkeministeren, biskoppen, viceborgmester Krogh og provst Sparsø. Pastor Nørup-Nielsen rundede dagen af.

Grundstensdokumentets fulde ordlyd

I Kong Frederik den Niendes 9. regeringsår, medens dr. theol. Hans Fuglsang-Damgaard er biskop over Københavns Stift, nedlagdes grundstenen til Helleruplund Kirke den ellefte juni 1955.

Den 9. december 1940 mødtes hos sognepræst ved Hellerup Kirke, Harald Neergaard Jessen, en kreds af beboere i Hellerup Sogns vestre distrikt og vedtog dannelsen af en mindre komite med det formål at søge oprettet et nyt sogn ved udskillelse af dele af Hellerup, Dyssegård og Gentofte sogne og at søge rejst en kirke i dette nye sogn. Residerende kapellan ved Hellerup kirke, Viggo Nørup-Nielsen, valgtes til formand for komiteen.

I året 1942 forøgedes komiteens medlemsantal til fem og tyve, idet beboere fra Dyssegaard og Gentofte sogne indvalgtes i komiteen.

I de skæbnetunge besættelsesår fra 1940 til 1945 og i de første år efter befrielsen hindrede materialemangel og byggerestriktioner også bygningen af denne kirke.

I året 1948 opførtes derfor en midlertidig kirke på en centralt beliggende grund Bernstorffsvej nr. 73, til hvis erhvervelse Gentofte Kommune havde ydet halvdelen af

købesummen. Materialerne hertil fremskaffedes ved køb af en kirkebarak fra flygtningelejren ved Knivholt i Vendsyssel.

Den midlertidige kirke indviedes af biskoppen den 27. februar 1949 efter at det nye sogn, der havde fået navnet Helleruplund sogn, den 4. februar samme år ved kongelig resolution var udskilt som selvstændigt kirkesogn. Det nye sogn havde ved oprettelsen 8.268 beboere.

Både før og efter opførelsen af den midlertidige kirke indsamledes midler til den endelige kirkebygning.

I foråret 1954 bevilgede finansministeriet efter indstilling fra kirkeminister fru Bodil Koch et tilskud til den endelige kirke på kr. 325.000 – ca. en fjerdedel af byggesummen og efter at boligministeriet havde givet den fornødne tilladelse til køb af materialer påbegyndtes i oktober 1954 arbejdet med opførelsen af denne kirke.

I foråret 1955 ydede Gentofte kommunalbestyrelse kr. 100.000 som kommunens bidrag til kirkens fuldførelse.

Kirkens arkitekt er Vilhelm Hvalsøe af firmaet Wittmaack & Hvalsøe.

Arbejdet på kirkens opførelse er i hovedsagen overdraget håndværkere, der er bosat i Gentofte Kommune.

Den offervilje, der både ved rejsningen af den midlertidige kirke og ved indsamlingen til den endelige kirke er lagt for dagen hos sognets beboere og andre, for hvem Helleruplund kirkes opførelse har været en hjertesag, samt den forståelse Helleruplund kirkesag har mødt hos stat og kommune giver komiteen fuld fortrøstning til, at kirkens fuldførelse og indvielse vil kunne finde sted inden der yderligere er forløbet 2 år.

Med tak til Gud for den underfulde måde, hvorpå han har banet vej for denne kirkes rejsning, og med bøn om, at Guds nådesord altid må lyde i renhed og med Åndens styrke til frelse for dem, der nu og siden hen søger denne kirke, samt med bøn om, at der inden for dens mure altid må samles en lovsyngende og bekendende menighed, der ved Guds ord og Kristi hellige sakramenter opløftes og styrkes til at leve livet i hans efterfølgelse, og hver enkelt til evig glæde og andre til opmuntring og kristelig vækkelse og Gud alene til ære, nedlægger vi dette dokument og indmurer grundstenen i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn, idet vi minder hinanden om ordet fra apostlen Paulus 1. brev til

menigheden i Korinth det 3. kapitel vers 11, som lyder "Ingen kan lægge anden grundsten end den, der er lagt, nemlig Jesus Kristus".

Helleruplunds kirkekomite, den ellefte juni 1955 - fulgt af komitededlemmernes underskrifter.

Rejsegildet 15. oktober 1955

På håndværkernes vegne talte Povl Kornerup. Han sagde "Der var vel kun få, der for 7 år siden, da det første spadestik blev taget til den lille trækirke, havde mod og fantasi til at forestille sig, at vi allerede så snart skulle være så vidt som vi er i dag med den nye og endelige kirkebygning. Jeg vil i dag i særlig grad rette min tak til det udvalg, som har taget det daglige slæb med alle detaljerne. Jeg ser for mig et af disse hyggelige byggemøder, hvor vi i de forløbne måneder en gang om ugen samledes for at klare de opståede problemer. Nærmest døren – hvis stuen da ikke er tom på grund af talrige møder og forretningsrejser – direktør Jacobsen, udvalgets teknisk sagkyndige – finansernes behersker – der en gang om måneden som den H.C. Andersen'ske hund i Fyrtøjet hopper ned af pengekassen og siger "Værsgo, tag så lidt, I kan nøjes med, for husk, at vor rentekonto gerne skulle betale inventar, orgel, klokker, ur og hvad ved jeg". Ved siden af direktør Jacobsen kommer udvalgets myndige sekretær – dets dynamiske kraftcentrum – de 1000 ideers fader og andre 1000 ideers strenge kritiker – kort sagt: skibsreder Schiønnemann. Skibsrederen kan berolige sig – han skal ikke sammenlignes med hunden, der havde øjne så store som møllehjul – men hr. Schiønnemann har som alle folk på søen forstand på alting mellem himmel og jord, og han tager sig af det og ordner det. Vi kan fastslå at uden ham intet rejsegilde i dag. Han tænker for os andre mådeligt begavede – han rejser landet rundt for at se på tømmerkonstruktioner og mursten. Så er der udvalgets høje formand, pastor Nørup-Nielsen, der blidt men bestemt forener de mange synspunkter. Inden vi helt glemmer Fyrtøjet og den eventyrlige atmosfære, var det fristende at tænke på Soldaten, der dykkede ned i det hule træ og samlede kobber, sølv og guld. Det fik ganske vist hurtigt ben at gå på – men jeg føler mig overbevist om, at pastor Nørup-Nielsen – dersom komiteen skulle komme til at trænge til det – vil være i stand til ved hjælp af Fyrtøj og sine hund... - jeg mener sine mange udmærkede hjælpere – at klare enhver forhindring af økonomisk art. Hvor er det velgørende at have sådan mand som leder. Til trods for at det teologiske studium næppe rummer fag som bygningsæstetik, materialekundskab eller økonomi, er det forbløffende at se, med

hvilken sagkundskab og virtuositet, De behandler disse emner. Dernæst kommer arkitekt Hvalsøe og civilingeniør Moe og Moes stedfortræder Marcus Jensen. Gennem en menneskealder har de været i næsten kontinuerligt samarbejde med vort firma, og jeg takker Dem i dag for at have fået lov til at videreføre denne forbindelse – ja, det venskab – som De har vist min far. Inden vi forlader byggemødet vil jeg først og fremmest sige tak for den overordentlig venskabelige tone, der fra alle sider har stået os håndværkere i møde. Det kan ikke undgås, at der ved et så usædvanligt og vanskeligt byggeri opstår endog mange problemer, men jeg er lykkelig over at kunne sige, at vi fra den første dag har følt, at man fra alle sider har bestræbt sig for at gøre vejen let for os, og både murermester Binder-Jensen og jeg har syntes, at denne vor for tiden mest komplicerede arbejdsplads samtidig har været den fornøjeligste at komme på. Og nu må De have mig undskyldt, at jeg et øjeblik opholder mig ved vore egne – alle de arbejdere, der har været beskæftiget herude. Det er – i hvert fald for det egentlige murerarbejdes vedkommende – et vanskeligt og måske knapt så vellønnet arbejde som det, der populært kaldes stenstavl. Så meget des mere påskønnelsesværdigt er det, at der her et præsteret godt og smukt håndværk i en fordragelighedens ånd, som det desværre i de seneste år ofte har skortet på ved de københavnske arbejdspladser. Vi håndværkere vil nu forene os i ønsker om, at denne kirkebygning snart vil kunne fuldendes og indvies, og vi lover, at hvad vi kan gøre skal blive gjort, for at resultatet kan blive så godt og så smukt som muligt. Vi vil ønske at freden må hvile over denne bygning ved den travle udfaldsvej fra storbyen, og jeg vil bede Dem alle om at udbringe et leve for de mænd, der har stillet sig til rådighed for denne store plan, for deres arbejde – men navnlig for det arbejde, de i fremtiden skal udføre fra dette sted.”

Murerformand Villy Larsen takkede på håndværkernes vegne.

Straks efter rejsegildet åbnedes for at kredse eller grupper, der ønskede at bese kirkebyggeriet, kunne få adgang ved henvendelse til kirkekomiteens kasserer, direktør Jørgen Jacobsen – der selv eller ved andre i komiteen ville være villig til at fremvise bygningskomplekset.

Indvielsen 2. december 1956

29. september 1956 henvendte formanden for Helleruplund Kirkekomite sig til Deres Majestæter Kongen og Dronningen og indbød til indvielsesgudstjenesten 2. december 1956, men modtog 12. oktober besked om, at Kabinetssekretariatet efter allerhøjeste

befaling måtte meddele, at Deres Majestæter beklagede ikke at kunne komme til stede ved den pågældende lejlighed. 13. oktober indbød man kirkeminister Bodil Koch.

2. november bemyndigede Hans Majestæt Kongen Københavns biskop eller ved en provst at foretage den højtidelige indvielse af den nye Helleruplund Kirke 2. december eller en af de følgende søndage – efter at der forinden skal være afholdt kirkesyn og her konstateres, at kirken er fuldt færdig og forsynet med alt til gudstjenestes afholdelse fornødent. Dette provstesyn afholdtes 27. november 1956 og alt blev fundet i orden. Kommunens brugstilladelse kom 29. november.

Dreiebogen for indvielsen blev bevaret, så vi kan genskabe dagen. Den startede nu aftenen før, for lørdag 1. december skulle ringes ekstraordinært med kirkens lille klokke en time afsluttende med aftenringningen. Søndag 2. december skulle ringes med begge klokker. Normal ringning kl. 9 – derefter kimes mellem 1. og 2. ringning og efter 2. ringning kimes til kl. 09.50, hvorefter der skulle ringes sammen til højmesse.

Præsteprocession udgik fra sakristiet lidt i kl. 10. Da processionen kom til syne på Sehestedsvej blev der sat an til bedeslag. Efter sidste bedeslag startede organisten med at spille præludium.

Processionen med de hellige kar og bøger bestod af

Stiftamtmand Ove Larsen – biskop dr. theol. Hans Fuglsang-Damgaard

Provst G. Sparsø (bærende bibel) – pastor Nørup-Nielsen (bærende ritualbog)

Pastor Gudmand-Høyer (bærende alterbog) – pastor K.T. Andersen (bærende salmebog)

Provst Harald Jessen (bærende alterkalk) – pastor J. Th. Thomsen (bærende disk)

Pastor Martensen-Larsen (bærende oblatæske) – dr. Theol. L.P. Fabricius (bærende alterkande)

Pastor Hans Thyge Jacobsen – provst Knud Ottosen

Forstander, pastor Johs. Müller – pastor V. Bützow-Rohde

Pastor Holger Møller – pastor B. Hjerl-Hansen

Dr. theol. N.K. Andersen – pastor Schjønning

Pastor Windfeld-Hansen – pastor Holm-Nielsen

Pastor Børje Engström, Malmö – pastor Gunnar Tøttrup

Pastor Kai Holmer – pastor Poul Hartling

Pastor Ove Krarup – pastor Erik Vind

Pastor Johs. Fevejle – pastor Lykkesfeldt

Pastor Leif Grane – pastor emer. Volf

Da processionen kom op i koret, gik biskoppen for alteret og modtog de hellige kar og bøger. Derefter knælede biskoppen i stille bøn, mens der præluderedes svagt. Biskoppen gik ud og blev iført bispekåben, mens der stadig blev præluderet svagt. Da biskoppen trådte ind for alteret blev introitus "Dig lover vi, Herre vor Gud" med musik af G.F. Händel sunget.

Indgangsbønnen var ved pastor Gudmand-Høyer og blev efterfulgt af salmen "Den signede dag med fryd vi ser" (Grundtvig).

Biskoppen talte fra alteret og indviede jfr. ritualet kirken assisteret af provst Harald Jessen, pastor J. Th. Thomsen, pastor Hans Thyge Jacobsen samt forstander, pastor Johannes Müller. Biskoppen talte ud fra Lukas 4, 16, sluttede med bøn og velsignelse, knælede for alteret mens der præluderedes svagt. Biskoppen gik derefter ud, afførtes bispekåben og tog plads hos præsterne.

Koral "Fryd dig, du Kristi brud" (Jac. Regnart 1576), tekst Harald Vilstrup (1936), med musik skrevet til lejligheden af Carl Willum Hansen fra Aurehøj Gymnasium bygget over motivet "Vor arv vi kendes ved" fremførtes af kirkens eget kor suppleret af 25 sangere fra Unge Akademikers Kor.

Salmen "Blomstre som en rosengård" (Grundtvig) blev sunget og pastor Nørup-Nielsen gik på prædikestolen - prædikede over Mathæus 21,1-9, takkede efter at have læst bekendtgørelserne som formand på Kirkekomiteens vegne de offentlige myndigheder for deres bistand til kirkens opførelse. Især takkede han kirkeminister Bodil Koch for personligt at have ydet en betydelig indsats for igangsættelsen af byggeriet. Til slut takkede sognepræsten kirkens arkitekt V. Hvalsøe for det kirkerum, han havde skabt. Sluttede af med den apostolske velsignelse.

Salmen "Gør den høj, gør porten vid!" (G. Weissel 1635 – N.J. Holm 1829) blev sunget, mens sognepræsten iførte sig messetøjet og gik for alteret for at udføre kollekt, salution og velsignelse.

Salmen "Vær velkommen, Herrens år" (Gl. dansk, Grundtvig) blev sunget, kordegn Faurby Hansen læste udgangsbønnen og processionen forlod kirken, mens koret sang Händels "Halleluja amen" inden postludiet blev spillet.

Indvielsesgudstjenesten sluttede på den anden side kl. 12, hvor et større opbud af politi udenfor sørgede for trafikken afvikling. Også ude gik det værdigt og smukt til. Ikke et surt ord fra de dyngvåde betjente, der havde fået en sur og lidet misundelsesværdig opgave betroet på en regntung og mørk, men dog såre festlig dag.

Efter indvielsesgudstjenesten var der frokost i menighedshuset – med taler ved biskoppen, kirkeministeren, Nørup-Nielsen, stiftamtmanden, provst Sparsø, provst Jessen, menighedsrådsformand professor Paludan og forstander Johs. Müller.

Nørup-Nielsens sagde i sin tale ved indvielsen "Helleruplund Kirkekomite har i dag givet Helleruplund sogn sin endelige kirke. Vi er i feststemning og fyldt af tak til vor himmelske fader, for at målet er nået. Vi må have lov til i dag først at rette takken indad, til kirkekomiteen som det arbejdsudvalg, der har tænkt, bedt og handlet, der hver på sin plads og med sine evner har ofret tid og kræfter og slidt trapperne så det under – det for mennesker alene umulige – i dag er en virkelighed, vi har været med i - af Herren er det sket, og det er underligt for vore øjne. Helleruplund Sogn takker i dag Helleruplund Kirkekomite og ønsker Guds velsignelse over den. For en uge siden sagde vi farvel til vor gamle kirke. Det kan være svært at forlade noget gammelt og kendt – en fast plads i Guds hus – en fuld kirke. I dag passeres en milepæl i sognets historie: vor nye kirke. Det er et mål, der er nået, men ikke et mål i sig selv. En kirke er en helligdom. Vi ved at vore hænders gerning ikke kan rumme Hæskarers Herre, men vi tror, at her handler Gud med os – her velsigner han de små, her tilgiver han os og giver os rejsekost med ud i hverdagen, her lyder hans guddomsord, der skaber, hvad det nævner – derfor er kirken vort åndelige hjem, hvorfra vi skal gå ud i vort sogn, ja ud i al verden som vidner om vor Frelser. Så skal dette være Helleruplund sogns bøn i dag, at vi ikke slår os til ro med arbejdet, som her er udført, men at her frem i de kommende tider altid må findes en levende, ansvarsbevidst og glad ofrende menighed med missionssind – en menighed, der intet er i sig selv, men glad og ydmygt går ind i Herrens helligdom gennem døren, som er vor Herre Jesus Christus, og går ud derfra i hverdagen under Helligåndens ledelse til hjælp og velsignelse, ja til frelse for de mennesker, vi sendes til".

Om aftenen var arrangeret festgudstjeneste kl. 20 – for at give de mange sognebørn, der ikke var plads til kl. 10 en mulighed for også at komme i den nye kirke på dens indvielsesdag. Her medvirkede kirkens præster, organisten, kirkekoret samt Helleruplundkoret. Der blev sunget Introitus ”Halleluja! Tak ske Gud” (tekst salme 127) med musik af G.F. Händel fulgt af festkollekt efter 1. salme. Der var vekselsang mellem præst, kor og menighed ”Kirken den er et gammelt hus” (Grundtvig), - salmeverset ”Vi er Guds hus og kirke nu” (Grundtvig fra ”Kirken den er et gammelt hus”) og sidst ”Give da Gud, at hvor vi bo” med musik af N.O. Raasted og koralmelodi ved L.M. Lindeman.

Korsang efter prædiken ”Himles himle ej dig rumme” – tekst Henry Ussing, musik Mozart.

Pressens omtale

Villabyerne skrev, at indvielsen bl.a. overværedes fra koret af kirkeminister Bodil Koch, Gentoftes borgmester A. L. Østerberg, bispinde Fuglsang-Damgaard, politimester Platou og arkitekt Hvalsøe. Bladet citerede biskop Fuglsang-Damgaard for i sin prædiken at omtale det fællesskab, som havde præget menigheden i dens arbejde for den nye kirkes tilblivelse – over 4.000 mennesker havde i årenes løb støttet kirkesagen, og unge og gamle, fattige og rige havde givet deres bidrag. Det var med dyb glæde og taknemmelighed, man konstaterede med hvilken enestående offervilje menigheden havde mødt kirkearbejdet. Opførelsen af Helleruplund Kirke havde for dem alle været en hjertesag. Biskoppen fremhævede endvidere den forståelse for kirkens arbejde, som Gentofte Kommune altid havde vist. Det passede ikke, fortsatte biskoppen, når man sagde at det danske folk var blevet fremmed for kirken. Dybt i hjertet lå kærligheden til den gamle kirke. En stor sag var lykkelig fuldført og vi måtte sige ”Dig Gud til ære”. Bladet citerede Nørup-Nielsen for i sin prædiken bl.a. at sige ”Hvis man spørger, hvad en kirke er, må man svare: ”Den er en bygning, som uanset stil er bestemt til at danne rammen omkring gudstjenestelivet”. Spørger man derimod, hvad kirken er, må man svare: ”Den er Kristi nærværelse i verden. Når vi mødes, er der altid én mere til stede end vi kan se. Kirken er det, at Jesus kommer til os og vedbliver dermed til verdens ende. Kirken er opfyldelsen af ordet - Se din konge kommer til dig”. Bladet pegede på, at der alene i sognet var indsamlet 866.000 kr. og at det var menighedsrådet, der havde ønsket en traditionsbunden korskirke.

Kristeligt Dagblad skrev, at der foruden Helleruplund Kirke også blev indviet kirker samme dag i Hasseris ved Ålborg og Sct. Nikolai i Åbenrå. Også de hæftede sig ved

sognepræst Nørup-Nielsens ord "Se din konge kommer til dig" og citerede Nørup-Nielsen for at sige "Murene og skønheden i arkitekts og håndværkeres arbejde er ikke det største – selv om det er stort, – men at det var netop det, der lå i dette ord". Bladet citerede fra biskoppens tale, der tog sit udgangspunkt i at det var kirkeårets første dag "Der forkyndes år efter år et nådeår fra Herren. I den nye pagt er hvert år et nådeår og hver dag en nådedag. Men denne dag er en særlig nådedag for Helleruplund. Efter 16 års arbejde står man nu med hjertet fyldt af glæde og tak over det vidunderlige, der er sket. Det er underligt for vore øjne. Sognet ville have sin kirke. Det var en stor sag, der skulle løses, og en enestående offervilje er lagt for dagen. I en tid, hvor forholdet mellem stat og kirke er stærkt spændt rundtom, er det en glæde at kunne konstatere, at både stat og kommune har bidraget smukt til rejsning af denne kirke – et vidnesbyrd om, at kærligheden til vor gamle folkekirke er stor i vort folk. Her står nu en stor og monumental kirke, der peger op mod det evige. En stor sag er lykkeligt gennemført. En kirke er rejst i en trang tid. Men kirken og de trange tider passer til hinanden og evangeliet kommer til os med et bud om Guds kærlighed. Og kærligheden er, fordi den er ligeså almægtig som Gud er. Fredens ord fra Gud vil gøre vore hjerter rolige midt under våbenbrag. Det er ikke tom tale. Biskop Ordass' ord vidner derom" (Lajos Ordass var en ungarsk biskop, der var vicepræsident i Det lutherske Verdensforbund fra 1947, men fængsledes i 1948). Derpå fulgte den højtidelige indvielse efter skriftlæsning ved præsterne J. Th. Thomsen, H. Thyge Jacobsen, provst Jessen – tidligere Hellerup Sogns sognepræst i den tid, hvor tanken om en Helleruplund kirke for alvor havde sit ophav – og forstander, pastor Johs. Müller. Fra Nørup-Nielsens prædiken hæftede bladet sig bl.a. ved "Kirken er Kristi nærværen i verden i dag. Kirken er, at der altid er én mere tilstede end vi kan se, når vi samles i den. Kirken er et værk, der vil stå indtil Jesus kommer. Kirken er opfyldelsen af dette underfulde: Se din konge kommer til dig. Så er det altså endnu kirketid på jord, hvad verden så end vil mene om kirkens plads i folkets liv. Vort Hosianna skal være i ånd og sandhed – også hverdagens kamp. Det er en stor dag i dag. Men det, der skal fylde os med jubel, er dette at dagens ord skal råbes til verden "Se din konge kommer til dig". Vi mennesker kan rejse en kirkebygning, men vi kan ikke bygge Kristi kirke". Henvendt personligt til arkitekt Hvalsøe sagde Nørup-Nielsen "De skal vide, at De har skabt et rum her, som altid vil glæde os, og som altid vil drage vore hjerter opad. Tak!"

Berlingske Aftenavis skrev dagen før indvielsen: Et af de største danske kirkebyggerier

siden Grundtvigskirken står i sag fuldendt – Helleruplund Kirke, en kirkebygning, der fortjener den største respekt. Nørup-Nielsen citeredes for til bladet at udtale ”Man kan synes om kirken eller ikke synes om den, men den er i hvert fald i en enestående grad udtryk for et fællestag fra sognets side. Alle har været med – aldersrentemodtagere såvel som velhavere, selv om vi naturligvis ikke var kommet så langt hvis ikke der havde været mange meget store gaver. Alt inventar er skænket. På 14 år er der givet 860.000 kr. til denne kirke – i forvejen havde man givet 225.000 kr. til den midlertidige kirke. Som kirken står i dag er den bygget som sognet selv har ønsket den – som en kirkebygning i gammeldags forstand, en korskirke i røde mursten”.

Byggeregnskabet

Bygningsattesten udstedtes 4. april 1957 som afslutning på byggeriet og det afsluttende regnskab blev i 1957 lagt frem med denne proklamation ”At påberåbe os noget fortjenstfuldt i denne anledning ville være tåbeligt, thi vi gjorde kun, hvad vi var skyldige – ja, måske fik vi end ikke gjort hvad, vi var skyldige, thi hvornår kan vi mennesker sige: alt var til Guds ære. Men vi kan takke. Bag alle gaver og ofre til denne sag, bag alt arbejdet og bag fællesskabet stod Guds nåde og kærlighed. Det fortælles om Israels folk, at når de på deres processionsrejser op til Jerusalems tempel nærmede sig templet, istemte de salmen ”Denne er dagen, som Herren har gjort, lad os juble og glæde os på den”. Vi, der gennem de mange år fik lov til at være med i dette arbejde, har i hvert fald lært noget om Guds trofasthed og nådige førelse med os. Vi har lært, at der endnu i dag er vej over Rødehavet. Når så Israel var nået frem til templets grund, bad de ”Herre, frels dog og lad det lykkes”. Selv om vi i dag ophører som kirkekomite har vi alle fremover et medansvar for denne kirke og det liv, der rører sig omkring den. Vi rejste ikke stenkirken for dens egen skyld, men for menneskers frelse. Nu står arbejdsdagen foran os i Herrens tjeneste på dette sted. Gud hjælpe os til også i dette at være tro. Men først og sidst vil vi i dag stille lade vore tanker gå opad og sige det, der dybest set var vor gernings mål ”Gud til ære”.

Tilføjelserne efter indvielsen

Efter indvielsen og frem til i dag er sket flere væsentlige begivenheder, der sætter sit tydelige præg på kirkens udseende – udvendigt som indvendigt. Der blev indsat 4 store glasmosaikker i koret i 2 omgange, tårnet fik et tårnur samt et kirkesegl, og indvendig

blev der af flere omgange udskiftet eller tilmørtlet flere hulstenspartier. Og ikke mindst blev kirkens første orgel udskiftet.

Glasmosaikvinduerne

I efteråret 1958 fik kirken af en anonym giver – Liber daticus røber dog hvem - tilbud om 30.000 kr. til glasmalerier efter skitseforslag fra kunstneren Poul Henrik Jensen. Menighedsrådet godkendte 20. oktober 1958 kunstnerens udkast til 4 mosaikker – hver på 1,20 x 5 meter - med mulighed for en supplerende 5. rude i korets endevæg. Man vedtog at begynde med korsfæstelsen – med Maria Magdalene i baggrunden og nedenunder et billede, hvor Jesus skulle stenes, da han første gang fortalte, at han var Kristus (Pastor Nørup-Nielsen skriver i Liber daticus at det i stedet skulle være steningen af Stefanus) - samt opstandelsen, - med en af de romerske soldater i forgrunden, der vogtede graven, og nedenunder et billede, hvor Jesus kalder Lazarus ud af graven omgivet af Martha og Maria. De to kunne opføres for den sum, den anonyme havde ydet. Det samlede udkast blev godkendt af Kirkeministeriets alberttavleudvalg med Kunstakademiet som konsulent. Disse to første mosaikruder blev opsat 21. juni 1959. I december 1963 gjorde Nørup-Nielsen opmærksom på, at kirkebygningen fyldte 10 år om 3 år og man vedtog at gå i gang med de 2 næste glasmalerier forestillende jul og pinse – de måtte meget gerne blive menighedens jubilæumsgave til deres kirke. Man besluttede samtidig ikke at lave murgennembrud i korets bagvæg til en 5. glasmosaik. 7. januar 1966 samledes menighedsrådets forretningsudvalg, præster, kirkeværge samt Hother Paludan, der nu ikke længere sad i menighedsrådet, med kunstmaleren Poul Henrik Jensen i kirken, hvor 2 skitser til glasmalerier i korets sider - ”Jesus fødsel” med Maria, Josef og en hyrde, der omgiver krybben og med Mariae bebudelse forneden henholdsvis ”Jesus i Emmaus, hvor han bryder brødet” med ”Filips dåb af den ætiopiske hofmand” forneden - blev præsenteret. Menighedsrådet ønskede ikke mere blå farve end nødvendigt af hensyn til de 2 eksisterende vinduer, men gerne mere rødt og gyldent. Endvidere ønskede man Helligåndens due over Emmaus. Med montering ville den samlede udgift blive ca. 50.000 kr. – dertil kom stillads og murerarbejde, - hvoraf kunstnerens arbejde var sat til 23.000 kr. 17. maj 1966 skænkede Gentofte Kommune 25.000 kr. som tilskud – men forudsatte at man også søgte midlerne i Statens Kunstfond. Fonden gav dog afslag af økonomiske grunde. Nørup-Nielsen skulle ikke opleve at se de to nye glasmosaikker – han døde året inden de blev opsat. Der stiftedes et ”Provst Nørup-Nielsens mindefond til Helleruplund kirkes udsmykning” og fru Henny Nørup-Nielsen

gjorde opmærksom på, at det var hendes mands håb, at menigheden ved kirkens 10 års jubilæum advent 1966 ville skænke de 2 manglende glasmalerier. På den vis kom de resterende midler ind.

1. november 1965 anmodede man kunstneren om at gå i gang – det skønnedes at ville tage ca. 1 år at udføre det samlede arbejde. Kunstneren oplyste, at han havde store problemer med at udforme motivet ”pinse” og foreslog at man overvejede et andet motiv. Menighedsrådet betingede sig, at det blev et motiv med relation til Helligånden – det blev så ”Jesus bryder brødet i Emmaus”. Valbybladet bragte 3. februar 1966 en meget omhyggelig beskrivelse af det vanskelige arbejde ”Kunstmaler Poul Henrik Jensen har travlt i sit atelier på Bykildevej 9 i Valby. Han er i gang med 2 store mosaikruder til Helleruplund Kirke – en kirke han for ca. 5 år tilbage lavede de to første mosaikruder til. Det er et besværligt arbejde, da hver rude er 5 meter høj og 1,2 meter bred. Også denne gang er det glarmester Kai Sckotz Hansen kunstneren arbejder sammen med. Første gang hængte de tegningerne ud fra hans vinduer, så Poul Henrik Jensen kunne se, hvordan de tog sig ud – det skulle gå stærkt, for tegningerne tåler ikke luftens fugtighed. Denne anden gang har han af pastor dr. theol. Niels Nøjgaard fra Frederiksberg kirke fået lov at hænge tegningerne op i deres menighedshus, hvor der er højt nok til loftet. Kunstneren har især haft besvær med at få tegnet en knælende hyrde. Når tegningerne er fikserede kan glarmesteren arbejde med dem. Han kalkerer dem over i 2 eksemplarer og det ene af dem skærer han i stykker med en tveægget skabelonkniv med 1 mm mellem æggene (svarer til afstanden mellem blysprosserne, når der samles), stykkerne nummereres og får desuden et nummer til den glasfarve, der skal anvendes. Så får kunstneren et felt ad gangen – hver rude består af i alt 18 felter, - og på det maler han alle detaljer ind som skygger og folder før han og glarmesteren går hvert eneste stykke igennem. Der findes kun få glarmestre herhjemme, der mestrer denne opgave. Glasenkeltstykkerne brændes i en elektrisk ovn ved 700 graders varme og afkøles derefter i 17 timer. Så tilbage til kunstneren, der lægger et overtræk på, der giver den bløde chartering, før glasstykket igen kommer i ovnen og brændes. Så er det glarmesterens tur – han bygger yderst nøjagtigt ruden op – før felterne boltes i armaturet og skrues fast”.

Efter at være fratrådt henvendte Villy Finnerup sig i 1984 til menighedsrådet og anbefalede indsættelse af en 5. mosaik i stedet for at have det store kors på korvæggen bag alteret – men det vandt ikke tilslutning i rådet.

Et mellemstil kom, da kirken fik skænket en kasse med glasstykker til samlet 70 kvadratmeter mosaikruder. De opmagasineredes i første omgang i kælderen – viste sig at være fremragende udklækningsanstalt for møl. Man vurderede, at de ikke ville egne sig til opsætning i Helleruplund Kirke og forsøgte i stedet at få dem afsat til en anden kirke – i 1978 ville man dog først søge råd hos auktionsfirmaet Bruun Rasmussen. Først i 1982 fik man dem – efter annonce i Kristeligt Dagblad – afhændet.

Tårnuret

Da kirken blev opført rakte økonomien ikke til en fuldt udstyret kirke både indvendigt og udvendigt. Blandt de ting, der ikke blev råd til var et tårnur – men pessimismen skulle ikke have lov at sejre. Derfor opførtes kirken fra start med cirkulære fordybninger på tårnsiderne dér, hvor man ønskede at kunne placere urskiver og visere. Men tiden gik – kirken nærmede sig sit 10 års jubilæum og var stadig uden tårnur. Det var tid til at ønske sig gaver til sit jubilæum, og menighedsrådet prioriterede i april 1964 kirkebænke i sideskibene, fuldførelse af det daværende orgel med de sidste stemmer, 2 glasmosaikker, og først som prioritet nr. 4 et tårnur. 16. marts 1966 – ½ år før 10 års jubilæet - henvendte en af menighedens kvindelige medlemmer, der boede ½ km syd for kirken, sig med en gave på 35.000 kr. til et tårnur, som man med stor tak tog imod. Man skulle lige have Kirkeministeriets tilladelse – den kom – og urværket med urskiver på tårnets syd-, øst- og nordside blev bestilt hos Bertram-Larsen, Danas Plads 22 på Frederiksberg. Et firma, der siden 1827 havde specialiseret sig i tårnure. 7. juni 1966 samledes menighedsrådets forretningsudvalg samt præster for at syne prøveopsætning af urskiver og godkendte dem. Urskiverne skulle udføres i kobberplade, romertallene og viserne forgyldes med 23,75 karat tårnguld. Urværket blev udført med pendul og lodder – skulle og skal stadig trækkes op ved håndkraft én gang hver uge af kirketjeneren, – da det giver den mest nøjagtige gang. Monteret fra start med time- og halvtimeslag på den store klokke, mens klokkeeringningen siden blev elektronisk styret. Kirketjener Ole Olsen satte officielt uret i gang og placerede en seddel i urkassen med teksten ”Dette værk blev sat i gang den 19-12-1966 af kirketjener Ole Olsen”. Marts 1987 modtog menighedsrådet en klage – som kirkeværgen meget rammende betegnede som helt berettiget, - over at kirkeklokkerne ringede morgen og aften på ukorrekte tider. Kirkeværgen konstaterede at årsagen var, at tårnurets værk var ramt af vandskade og det kombineret med fejl i det automatiske ringesystem havde givet det meget uheldige resultat. Det blev udbedret og kirkeværgen sluttede med ordene ”Vi håber at alle nu atter vil kunne værdsætte

Helleruplund Kirkes klokkeklang". I 2011 repareredes urskiverne, før man i 2019 måtte skride til en hovedrenovation af værket og kirken et kort stykke tid igen var uden tårnur.

Kirkens segl

I forbindelse med kirkebygningens 60 års jubilæum 27. november 2016 blev tårnet på ydersiden over indgangsportalen forsynet med et segl. I centrum et oldgræsk tegn Chi-Rho – de 2 første bogstaver i Kristus på græsk - med et alfa og omega på hver side. Det symboliserer, at Kristus er det første og det sidste. Seglet er udformet af heraldiker Carsten Frölich, måler 2,60 meter i diameter og er forsynet med irgrønne bogstaver og et guldbelagt kirkesymbol i midten.

Akustiske arbejder

Der blev gennem årene sat spørgsmålstejn ved akustikken i kirken. Allerede 14. maj 1963 anmodes 2 professorer inden for akustik om at se på akustikken i kirken. Forudsætning var, at der ikke måtte ske forringelse i taleforholdene, men naturligvis gerne forbedringer for musik/sang. Professor Ingerslev foreslog, at hulsten i de 2 sidefelter nærmest orglet skulle erstattes med normale mursten kombineret med en evt. udskiftning af kirkeløber med vinylgulv; men udtalte også, at man kun skulle forvente meget ringe effekt af det. Maj 1967 holdt menighedsrådets formand, kirkeværge, arkitekt Peter Hvidt, professor Ingerslev og præster møde angående lyden i kirken især med opmærksomhed på det musikalske foredrag fra orgel og kor. Også orgelbygger Krohn og organisten deltog. I 1968 frarådede professor Ingerslev erstatning af hulsten i bagvæggen i hovedskibet og i sidearmene samt pulpiturbalustrade med en bemærkning om, at det ville altid blive et kompromis mellem tale og musik – forbedring af det ene kan faktisk kun ske på bekostning af det andet, mente han. Først i 2005 blev det besluttet at regulere akustikken ved udskiftning af endnu nogle partier hulsten og etablering af hårdt gulv samt forbedring af højttaleranlæg. Et særligt udvalg skulle tage sig af sagen, der bl.a. var på rundrejse for at bese gulve i andre kirker. Provstiudvalget satte som betingelse for at yde støtte til det ret dyre projekt, at der skulle arbejdes for at anskaffe et nyt og bedre orgel – derfor nedsatte man også et særligt orgeludvalg.

2013 – inden et nyt orgel skulle installeres - lavede man prøvetilmørtlinger af hulsten. På råd fra akustiker Bo Mortensen besluttede man sig i 2015 for at lukke de hulsten, som var i kirkens sideskibe, og at det skulle være med mørk mørtel for at blive mest "usynlig" for det blotte øje.

Indretning af kælderen

27. oktober 1982 fik man byggetilladelse til ændring af kælderrum. Det var tiltrængt, for januar 1983 truede kommunen med at lukke kælderen, hvis den ikke omgående blev ombygget – så kort efter satte man gang i brandsikring af kælderen. 9. maj 1983 modtog man tilladelsen til at tage kælderregionerne i brug efter endt ombygning.

Handicaptoilet

September 1994 etableredes handicaptoilet ved dåbsværelset.

Sliske til katafalk

2001 etableredes sliske til kisterum, der nu var placeret i den opførte sognegård, og i 2006 monteredes efter krav fra Arbejdstilsynet en sliske, der kan sænkes ned foran dørene til den nordlige korsarm.

Infotavlen foran kirken

Tavlen fik sin plads på kirkepladsens nordside juni 1980.